

การศึกษาแนวทางการออกแบบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และนวัตกรรมความรู้ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2565)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
The Curriculum Assessment of Information Science and Knowledge
Innovation Program (Revised 2022) Faculty of Humanities and Social
Science Nakhon Ratchasima Rajabhat University

สุวภัทร ทำสวน*

Suwabhat Thamsuam*

บุษกร จันท์เทวณูมาส**

Bussakorn Chantewanumas**

ศศิธร หวังคำกลาง***

Sasitorn Wangkamklang***

ภณิดา แก้วกูร****

Panida Kaewkoon****

วนิดา นเรศธน์*****

Wanida Naretorn*****

รับบทความ: 31 ตุลาคม 2564 / แก้ไขบทความ: 29 พฤศจิกายน 2564 / ตอรับการตีพิมพ์: 2 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และแนวทางการพัฒนาประเทศที่ขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม หรือไทยแลนด์ 4.0 ดังนั้น การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตในท้องถิ่น จึงมุ่งเน้นให้เพียงพอกับความต้องการของประเทศด้านดิจิทัล และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 บทความวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลหลักสูตร

*, **, ***, ****, ***** คณาจารย์ประจำหลักสูตรฯ สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

* Information Science and Knowledge Innovation Program Faculty of Humanities and Social Science
Nakhon Ratchasima Rajabhat University

ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 และเพื่อศึกษาความคาดหวังของสถานประกอบการต่อการออกแบบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และนวัตกรรมความรู้ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยการศึกษาเชิงปริมาณใช้รูปแบบการประเมินแบบซิป (CIPP Model) กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 (ปีการศึกษา 2563) บัณฑิต อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และผู้ใช้นิติ รวมทั้งสิ้น 103 คน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตร 1) ด้านบริบทในภาพรวม กลุ่มอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้านมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$) อยู่ในระดับมาก 2) ด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวม กลุ่มบัณฑิต มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้านมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) อยู่ในระดับมาก ในประเด็นด้านแผนการเรียนตลอดหลักสูตร มีความเหมาะสมมากที่สุด 3) ด้านกระบวนการในภาพรวม กลุ่มอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้านมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) อยู่ในระดับมาก ในประเด็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความเหมาะสมมากที่สุด และ 4) ด้านผลผลิตในภาพรวม โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้านมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) อยู่ในระดับมาก ประเด็นด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมีความเหมาะสมมากที่สุด ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์สถานประกอบการที่เป็นแหล่งเรียนรู้จำนวน 5 แห่ง พบว่า สถานประกอบการ คิดเห็นว่าแนวทางการออกแบบหลักสูตรมีความสอดคล้องกับบริบทการทำงานของสถานประกอบการ ควรมีคุณสมบัติตามความรู้ความสามารถพื้นฐานทางวิชาชีพ (Hard Skill) และควรมีคุณสมบัติภายในที่ส่งเสริมความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น (Soft Skill) ด้วย รายวิชาส่วนใหญ่มีความครอบคลุมดี และมีความเหมาะสมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของสถานประกอบการที่เป็นแหล่งเรียนรู้ได้จริง มีตำแหน่งงานที่เหมาะสมและรองรับบัณฑิตสาขานี้ ทั้งตำแหน่งที่เป็นวิชาชีพเฉพาะ และตำแหน่งสนับสนุนวิชาชีพ ควรมีสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ พฤติกรรม และทัศนคติ ที่เหมาะสมสำหรับสถานประกอบการ

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร แนวทางการออกแบบหลักสูตร สารสนเทศศาสตร์และนวัตกรรมความรู้

Abstract

This research aimed to 1) evaluate the Bachelor of Arts program in Information and Library Science 2017 revised edition 2) study the expectations of enterprises towards the course design in Information Science and Knowledge Innovation 2022 revised edition, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Ratchasima Rajabhat University.

It is a mixed method research which uses quantitative research using the CIPP model. The target group is students of information and library science, graduates, professors, and graduate

users, totaling 103 people. The results showed that 1) Context as a whole group of professors with the highest average opinions in all aspects ($\bar{x}$ = 4.33) 2) As for the overall inputs, the graduates had the most average opinions in all aspects ($\bar{x}$ = 4.40) 3) Overall process aspect group of professors with the highest average opinion in all aspects ($\bar{x}$ = 4.60) and 4) the overall productivity aspect by the professors with the highest average of all opinions ($\bar{x}$ = 4.40).

For the qualitative research, interviews were conducted with five learning establishments. It was found that the curriculum design was consistent with the workplace context. But should have qualifications according to basic professional knowledge (Hard Skill) and be able to work with others smoothly (Soft Skill) as well. Most of the courses are well covered. and is appropriate can be applied to the operation of an establishment that is a real learning resource. There are suitable job titles and support for graduates in this field. There are suitable job titles and support for graduates in this field both specialized professional positions and professional support positions. There should be competence in knowledge, skills, behavior, and attitudes that are suitable for the establishment.

Keyword: Course Assessment, Course Design Guidelines, Information and Library Science

บทนำ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่มุ่งเน้นการก้าวสู่ไทยแลนด์ 4.0 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิต ด้านสังคมและวัฒนธรรมของสังคมไทยมากยิ่งขึ้น เริ่มเข้าสู่สังคมที่ปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้นในทุกช่วงวัย สอดรับกับ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) ที่มีแนวทางส่งเสริมการพัฒนาทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูง ให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ควบคู่กับการสร้างความตระหนักในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีจริยธรรม มีวิจรรณญาณและเท่าทันจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องเร่งพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นสังคมที่อยู่บนพื้นฐานของการรู้สารสนเทศและดิจิทัล (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564, น. 31)

ด้วยจุดมุ่งเน้นและความสำคัญดังกล่าว ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จึงให้ความสำคัญและส่งเสริมให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับคุณภาพการศึกษา ที่กำหนดกลยุทธ์ว่า “ปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ทันสมัยและพัฒนาหลักสูตรใหม่ในรูปแบบสหวิทยาการ ที่ตอบสนองการพัฒนาท้องถิ่นและสอดคล้องกับแนวทาง

การพัฒนาประเทศ” อีกทั้งความสำคัญของยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาท้องถิ่นในตัวชี้วัดการพัฒนาที่ระบุไว้ว่า ควรมีการบูรณาการให้เกิดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชน ที่มีสื่อสารสนเทศและความรู้ประเภทต่าง ๆ ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างคุณค่าและจิตสำนึกรักท้องถิ่น (สำนักงานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2562, น.23) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ด้านการผลิตบัณฑิต ให้มีทักษะรองรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ด้านการวิจัยสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม ที่มีผลกระทบต่อท้องถิ่น สังคม และประเทศ ด้านการสร้างต้นแบบการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, กองนโยบายและแผน, 2563)

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พัฒนารับตามแนวทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และสอดคล้องกับเป้าหมายของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาตามนโยบายการ Reprofitting (พ.ศ. 2559-2574) ในขณะนั้น โดยหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 มีปรัชญาคือการสร้างนักจัดการสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ตามบริบทของท้องถิ่น จัดการเรียนการสอนแบบทวิภาค มีหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 132 หน่วยกิต ซึ่งได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนระหว่างปีการศึกษา 2560 -2564 จึงควรมีการทบทวน ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร ให้เป็นไปตามถึงพันธกิจของมหาวิทยาลัย ที่ปรับให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สังคม และการพัฒนาประเทศ ด้วยการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความทันสมัย เติร์มบัณฑิตให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นบริบทและองค์ความรู้ทางวิชาชีพ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา แนวทางการออกแบบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และนวัตกรรมความรู้ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2565) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องนี้ในบริบทดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการวิจัยว่าหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 (หลักสูตรเดิม) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความพึงพอใจอย่างไร และสถานประกอบการมีความคาดหวังต่อการออกแบบหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565 เป็นอย่างไรบ้าง เพื่อให้สอดคล้องต่อการความต้องการของตลาดแรงงานที่มุ่งเน้นบุคลากรที่มีทักษะดิจิทัลมากยิ่งขึ้น สอดรับกับนโยบายการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาที่ส่งเสริมการผลิตบัณฑิตที่เน้นบูรณาการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการมากยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างและรายวิชาให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

2. เพื่อศึกษาความคาดหวังของสถานประกอบการต่อการออกแบบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และนวัตกรรมความรู้ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. หน่วยวิเคราะห์ คือ นักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ ผู้ใช้บัณฑิต และสถานประกอบการ จึงมีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาของสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ ที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 1-4 (ปีการศึกษา 2563) บัณฑิตปีการศึกษา 2561-2562 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้ใช้บัณฑิต (ปีการศึกษา 2563) และสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีการเลือกตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เนื่องจากประชากรทั้งหมดมีขนาดเล็ก สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้สะดวก จึงใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือจำนวนทั้งหมดของประชากรกลุ่มเป้าหมาย โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ ที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 1-4 (ปีการศึกษา 2563) จำนวน 66 คน บัณฑิตปีการศึกษา 2561-2562 จำนวน 44 คน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 5 คน ผู้ใช้บัณฑิต (ปีการศึกษา 2560) จำนวน 6 คน

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ สถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ จำนวน 7 แห่ง ซึ่งเป็นผู้ให้ความยินยอมในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นตัวแทนของสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง (ชาย โพธิ์สีตา, 2554; ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรารณ, 2555)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.1 วิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ 1) แบบสอบถามสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 บัณฑิต และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เพื่อประเมิน บริบท ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ แบ่งเป็น 3 ตอน จำนวน 21 ข้อ และ 2) แบบสอบถามผู้ใช้บัณฑิตหรือสถานประกอบการ เพื่อประเมินบริบท และผลผลิตและภาพรวม แบ่งเป็น 3 ตอน จำนวน 7 ข้อ

3.2 วิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับความคาดหวังของสถานประกอบการ และข้อคิดเห็นต่อการออกแบบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และนวัตกรรมความรู้ สำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ปี พ.ศ. 2565

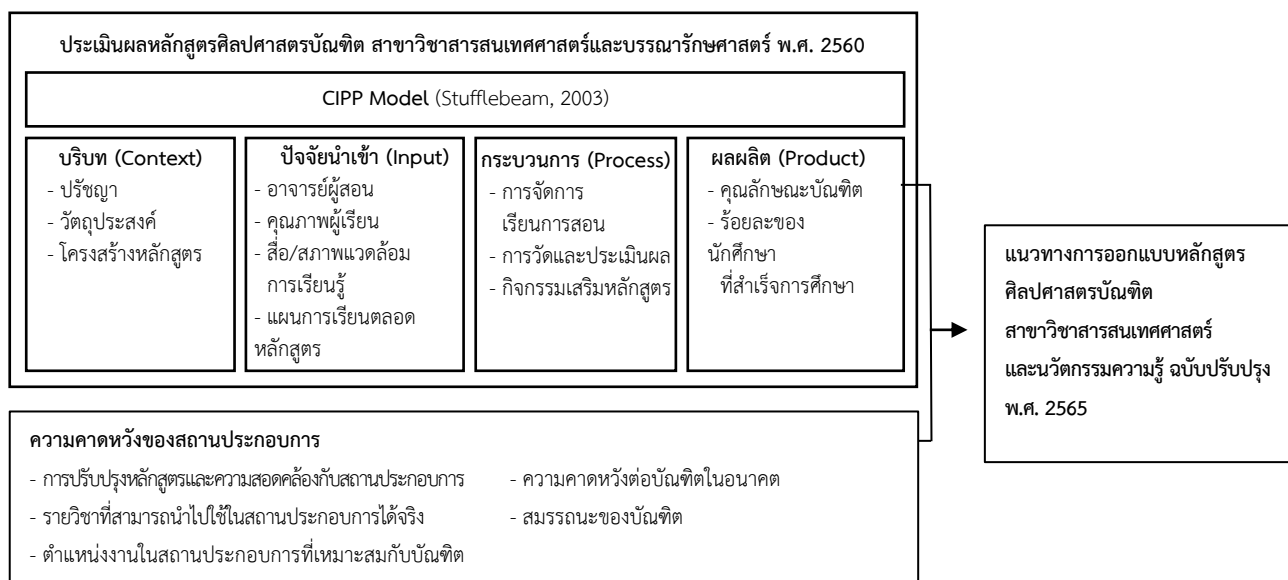
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 วิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมายระหว่างวันที่ 25-31 มีนาคม 2564 จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)

4.2 วิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เชิญสถานประกอบการ จำนวน 7 แห่ง แต่ได้รับการตอบรับจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 1 แห่ง อุทยานการเรียนรู้ จำนวน 2 แห่ง ศูนย์การเรียนรู้ ของรัฐวิสาหกิจ จำนวน 1 แห่ง พิพิธภัณฑ์ภาคเอกชน อีก จำนวน 1 แห่ง และสนทนากลุ่มย่อยร่วมด้วยเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกด้วยตนเอง เมื่อวันที่วันที่ 28 เมษายน – 4 พฤษภาคม 2564 โดยมีการประสานเพื่อนัดหมายเวลาล่วงหน้า มีการเก็บข้อมูลโดยละเอียดด้วยการบันทึกเสียงและจดบันทึก ทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลความคาดหวังของสถานประกอบการและข้อคิดเห็นต่อการออกแบบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ และนวัตกรรมความรู้ สำหรับการปรับปรุงหลักสูตรปี พ.ศ. 2565 ข้อมูลที่ได้ นำมาตรวจสอบความถูกต้อง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจัดระบบด้วยการจำแนกหาค่าความถี่ จัดหมวดหมู่ให้สอดคล้องตามประเด็นที่ศึกษา และเขียนบรรยายสรุปผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้แนวคิดตามแบบจำลอง CIPP Model ของ Stufflebeam (2003) ในการวิจัยเชิงปริมาณ เนื่องจากเป็นแนวทางที่สามารถประยุกต์ใช้ในการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรใน 4 มิติ คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของหลักสูตรได้ และอาศัยการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาความคาดหวังของสถานประกอบการที่มีต่อการออกแบบหลักสูตร ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: สุวัชร ทำสวน (2564)

ผลการวิจัย

พบผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560

ตารางที่ 1 ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านบริบทในภาพรวม

ด้านบริบท	นศ.ชั้นปีที่ 1-4 (n=62)		บัณฑิต (n=40)		อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร (n=5)		ผู้ใช้บัณฑิต (n=6)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ปรัชญา								
1. หลักสูตรฯ สร้างนักจัดการสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ตามบริบทของท้องถิ่น	4.35	0.60	4.10	0.80	4.20	0.44	4.00	0.63
วัตถุประสงค์								
1. นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์	4.20	0.68	4.10	0.83	4.80	0.44	4.33	0.51
2. นักศึกษามีความสามารถในการจัดการแหล่งเรียนรู้และแหล่งสารสนเทศตามบริบทของท้องถิ่น	4.33	0.52	4.00	0.95	4.00	0.70	3.66	0.51
3. นักศึกษา มีความสามารถในการบูรณาการความรู้ด้านสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ	3.80	0.55	4.40	0.43	4.40	0.89	3.83	0.40
4. นักศึกษา มีทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม พหุวัฒนธรรม รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	4.10	0.78	4.50	0.84	4.20	0.83	4.33	0.51
เฉลี่ยรายด้าน	4.11	0.63	4.25	0.76	4.35	0.72	4.04	0.48
โครงสร้างหลักสูตร								
1. ภาพรวมของโครงสร้างหลักสูตร	4.20	0.40	4.30	0.87	4.35	0.70	4.25	0.82
รวม	4.16	0.59	4.23	0.79	4.33	0.67	4.07	0.56

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรด้านบริบทในภาพรวม โดยกลุ่มอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้านมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.33) อยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็น ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประเด็น นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพสารสนเทศศาสตร์ และบรรณารักษศาสตร์ มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.80) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มบัณฑิต มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้าน ($\bar{X}$ = 4.23) อยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรประเด็นนักศึกษามีทักษะการอยู่ร่วมกัน ในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.50) อยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4

มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้าน ($\bar{X} = 4.16$) อยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็น ด้านปรัชญา ของหลักสูตรหลักสูตรฯ ในประเด็นสร้างนั้จัดการสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ ตามบริบทของท้องถิ่น มากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$) อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด คือ กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต มีคิดเห็น เฉลี่ยทุกด้าน ($\bar{X} = 4.07$) อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มากที่สุด ในประเด็น นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม เจตคติที่ดี ต่อวิชาชีพสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ และประเด็นนักศึกษามีทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อนองและสังคม เท่ากัน ($\bar{X} = 4.33$) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวม

ด้านปัจจัยนำเข้า	นศ.ชั้นปีที่ 1-4 (n=62)		บัณฑิต (n=40)		อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร (n=5)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. อาจารย์ผู้สอน	4.18	0.50	4.43	0.55	4.40	0.50
2. คุณภาพผู้เรียน	4.05	0.38	4.38	0.54	3.60	0.50
3. สื่อ/สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	3.98	0.47	4.30	0.56	4.20	0.40
4. แผนการเรียนตลอดหลักสูตร	4.23	0.56	4.48	0.55	4.40	0.50
5. การประชาสัมพันธ์	4.27	0.51	4.40	0.50	4.80	0.40
รวม	4.14	0.48	4.40	0.54	4.30	0.50

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวม โดยกลุ่มบัณฑิต มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้านมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านแผนการเรียนตลอดหลักสูตร ($\bar{X} = 4.48$) รองลงมา คือ กลุ่มอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้าน ($\bar{X} = 4.30$) อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านแผนการเรียนตลอดหลักสูตร ($\bar{X} = 4.80$) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มนักศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้าน ($\bar{X} = 4.14$) อยู่ในระดับมากเช่นกัน ประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.27$)

ตารางที่ 3 ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านกระบวนการในภาพรวม

ด้านกระบวนการ	นศ.ชั้นปีที่ 1-4 (n=62)		บัณฑิต (n=40)		อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร (n=5)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การจัดการเรียนการสอน	4.18	0.50	4.25	0.59	4.60	0.50
2. การวัดและประเมินผล	4.30	0.53	4.38	0.54	4.40	0.50
3. กิจกรรมเสริมหลักสูตร	4.36	0.60	4.43	0.50	4.80	0.40
รวม	4.28	0.54	4.35	0.54	4.60	0.50

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตร ด้านกระบวนการในภาพรวม โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้านมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60) อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.80) รองลงมา คือ กลุ่มบัณฑิต มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้าน ($\bar{X}$ = 4.35) อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.43) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้าน ($\bar{X}$ = 4.28) อยู่ในระดับมากเช่นกัน ประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.36) ตารางที่ 4 ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านผลผลิตในภาพรวม

ด้านบริบท	นศ.ชั้นปีที่ 1-4 (n=62)		บัณฑิต (n=40)		อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร (n=5)		ผู้ใช้บัณฑิต (n=6)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
คุณลักษณะบัณฑิต								
1. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.42	0.59	4.43	0.55	4.20	0.40	4.20	0.40
2. ด้านความรู้	4.23	0.53	4.23	0.58	4.20	0.40	4.20	0.40
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.17	0.55	4.15	0.66	4.40	0.50	4.30	0.50
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ	4.42	0.59	4.40	0.55	4.60	0.50	4.50	0.50
5. ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.30	0.49	3.55	0.55	4.40	0.50	4.30	0.50
รวม	4.11	0.55	4.15	0.58	4.40	0.50	4.30	0.50

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตร ด้านผลผลิตในภาพรวม โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้านมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.40) อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.60) รองลงมา คือ กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้าน ($\bar{X}$ = 4.30) อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.50) ตามมาด้วยกลุ่มบัณฑิต มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้าน ($\bar{X}$ = 4.15) อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X}$ = 4.43) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้าน ($\bar{X}$ = 4.11) อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.42) เท่ากัน

2. ความคาดหวังของสถานประกอบการต่อการออกแบบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และนวัตกรรมความรู้ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565

2.1 แนวคิดการปรับปรุงหลักสูตรและความสอดคล้องกับสถานประกอบการ พบว่า สถานประกอบการทุกแห่ง เห็นชอบกับแนวคิดการปรับปรุงหลักสูตรมีความสอดคล้องกับบริบทของสถานประกอบการอย่างยิ่ง

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อวิชาชีพ ที่ต้องการให้มีการปรับตัวและผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะด้านการจัดการสารสนเทศดิจิทัล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อนำเสนอสารสนเทศและความรู้ใหม่ ๆ ได้ และสถานประกอบการหลายแห่งยังต้องการผู้ที่มีหน้าที่ในการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำมาสร้างเป็นหลักสูตรหรือกิจกรรมภายในแหล่งเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องใช้ความรู้ในสาขาวิชานี้ แต่ควรเพิ่มคำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุม และอยากให้มีรายวิชาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาแอปพลิเคชันที่จะส่งเสริมสมรรถนะการเป็นนักสารสนเทศได้ทันสมัยยิ่งขึ้น

2.2 ความคาดหวังต่อบัณฑิตในอนาคต สถานประกอบการส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า บัณฑิตของหลักสูตรนี้ ควรมีคุณสมบัติตามความรู้ความสามารถพื้นฐานทางวิชาชีพ (Hard Skill) และควรมีคุณสมบัติภายในที่ส่งเสริมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น (Soft Skill) ด้วย จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้บัณฑิตมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับสังคมในอนาคต โดยมีความคาดหวังต่อบัณฑิตในอนาคต สรุปโดยรวมดังนี้

Hard Skill	Soft Skill
1. ควรมีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพด้านการจัดการสารสนเทศดิจิทัล	1. ควรมีความเป็นผู้นำ ที่กล้าแสดงออกซึ่งส่งผลต่อความกล้าตัดสินใจ กล้านำเสนอเนื้อหาใหม่ ๆ ที่ถูกต้องหรือสังคมกำลังให้ความสนใจและเป็นประโยชน์
2. ควรมีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสร้างคลังความรู้และสร้างแอปพลิเคชันได้	2. ควรมีทักษะด้านการสื่อสาร ทั้งด้านวัจนภาษาและอวัจนภาษาที่เหมาะสม
3. ควรมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เพื่อเปลี่ยนรูปสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัลได้	3. ควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อคิดพัฒนาสื่อใหม่ ๆ ที่จะนำเสนอเข้าสู่ระบบออนไลน์ได้
4. ควรมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ได้	4. ควรมีความอดทนและมีความพร้อมในการทำงานในสภาวะความกดดันได้
5. ควรมีความสามารถในการทำวิจัย	5. ควรมีความสามารถในการปรับตัว พร้อมที่กัน Learn / Un-Learn และ Re-Learn เพื่อแสวงหาความรู้ อยู่เสมอ ไม่สิ้นสุด
	6. ควรมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
	7. ควรมีความกล้าแสดงออกอย่างถูกกาละเทศะ กล้าที่จะเสนอแนวคิดเพื่อพัฒนาองค์กร
	8. ควรมีความมั่นใจและบุคลิกภาพที่ดี

2.3 รายวิชาที่สามารถนำไปใช้ในสถานประกอบการได้จริง สถานประกอบการ มีความคิดเห็นว่ารายวิชาส่วนใหญ่มีความครอบคลุมดี และมีความเหมาะสมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของสถานประกอบการที่เป็นแหล่งเรียนรู้ได้จริง แต่อาจมีรายวิชาเพิ่มเติม เช่น วิชาภาษาอังกฤษ วิชาวิจัย วิชาที่ใช้โปรแกรม Open Source ในการจัดการสารสนเทศ วิชาการพัฒนาแอปพลิเคชัน วิชาการจัดการสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น วิชาการตลาดและธุรกิจสารสนเทศ วิชาการจัดการพิพิธภัณฑ์

2.4 ตำแหน่งงานในสถานประกอบการที่เหมาะสมกับบัณฑิต สถานประกอบการ มีความคิดเห็นว่ามีตำแหน่งงานที่เหมาะสมและรองรับบัณฑิตสาขาวิชานี้ ทั้งตำแหน่งที่เป็นวิชาชีพเฉพาะ เช่น นักสารสนเทศ นักเอกสารสนเทศ บรรณารักษ์ ภัณฑารักษ์ และตำแหน่งสนับสนุนวิชาชีพ เช่น เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ในแหล่งเรียนรู้ของหน่วยงานราชการ ในภาระงานการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อดิจิทัล และนิทรรศการออนไลน์ ส่วนภาคเอกชนเป็นตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเอกสารขององค์กร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล เจ้าหน้าที่จัดทำสื่อหรือผู้สร้างเนื้อหา (Content Creator)

2.5 สมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ พฤติกรรม และทัศนคติ ที่เหมาะสมสำหรับสถานประกอบการสรุปได้ดังนี้

2.5.1 ด้านความรู้ ควรมีความรู้พื้นฐานตามแนวคิดทฤษฎีเบื้องต้นทางสารสนเทศศาสตร์และเทคโนโลยีที่จำเป็นตามยุคสมัย

2.5.2 ด้านทักษะ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อโซเชียลมีเดีย การพัฒนาสื่อดิจิทัล การออกแบบเนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบดิจิทัลได้ การสื่อสาร การนำเสนองาน กล้าแสดงออก การทำงานเป็นทีม การใช้ภาษาที่ 2-3 ได้ ทั้งภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น

2.5.3 ด้านพฤติกรรม เป็นคนดี มีมารยาท รู้จักกาลเทศะ อดทนพร้อมสู้งาน มีคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพและทางสังคม

2.5.4 ด้านทัศนคติ พร้อมเรียนรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลา

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยทำให้ได้สารสนเทศ ที่มีความสอดคล้องกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การศึกษาแนวทางการออกแบบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และนวัตกรรม ความรู้ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565 เป็นการศึกษาเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรเดิม คือ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 โดยใช้แนวทางการประเมินหลักสูตรตามแนวคิด The CIPP Evaluation Model ของ Stufflebeam (2003) และ Aziz, Mahmood & Rehman (2018) ที่ได้นำไปศึกษาวิจัย เรื่อง การนำแบบจำลอง CIPP ไปปฏิบัติ เพื่อการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาแล้ว ประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ

และด้านผลผลิต จึงเป็นแนวทางที่ช่วยให้หลักสูตรนำมาใช้ ในการประเมินหลักสูตรตามมิติต่าง ๆ ได้ชัดเจน ดังนั้น จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ตอบมากที่สุด คือ ผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร รองลงมา คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 และน้อยที่สุด คือ บัณฑิต โดยแยก เป็นประเด็นตามรูปแบบชิปโมเดล 1) ด้านความเหมาะสมของหลักสูตรด้านบริบทในภาพรวม มีความคิดเห็น ต่อด้านประเด็นปรัชญาของหลักสูตร มากที่สุด 2) ด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวม โดยกลุ่มบัณฑิต มีความคิดเห็น เฉลี่ยทุกด้านมากที่สุด ในประเด็นการประชาสัมพันธ์ รองลงมา คือ กลุ่มอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็น ในประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านแผนการเรียนตลอดหลักสูตร และน้อยที่สุด คือ กลุ่มนักศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 มีความคิดเห็นในประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ 3) ด้านกระบวนการ ในภาพรวม โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็น เฉลี่ยทุกด้านมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มบัณฑิต และน้อยที่สุด คือ กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 โดยทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นว่าประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร และ 4) ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านผลผลิตในภาพรวม โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็นเฉลี่ยทุกด้านมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต ตามมาด้วยกลุ่มบัณฑิต โดยทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นในประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และน้อยที่สุด คือ กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 มีความคิดเห็นว่าประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เท่ากัน

ทั้งนี้ สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาของสายสุดา บัณฑิตกุล บุญญลักษณ์ ตำนานจิตร และบรรพต พิจิตรกำเนิด (2562, น.221) ที่ศึกษา การประเมินหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า 1) มีการจัดสภาพแวดล้อมของหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจด้านอาจารย์ผู้สอนสูงสุด รองลงมาคือการจัดหลักสูตรและสื่อ/เอกสาร อุปกรณ์และสถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านกระบวนการ พบว่า นักศึกษาพอใจด้านการจัดการเรียนการสอนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการเรียนการสอนมากที่สุด มีการวัดและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์และข้อตกลงที่กำหนดไว้ล่วงหน้า และ 4) ผลผลิต พบว่า นักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาในหลักสูตร ร้อยละ 96.87 เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจ ในการพัฒนาปรับปรุงและบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ศรีหทัย เวลล์ส (2563, น.212-213) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557-2560 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อสมรรถนะทั้ง 5 ด้านของบัณฑิตฯ อยู่ในระดับมากในทุกด้าน และ 2) จุดแข็งและจุดอ่อนที่ควรพัฒนาของบัณฑิตพบว่า จุดแข็งของบัณฑิตฯ เรียงตามลำดับดังนี้ 1) สามารถเรียนรู้งานได้รวดเร็วและมีความสามารถในการปฏิบัติงาน 2) มีจิตบริการและมีน้ำใจ และ 3) มีทัศนคติที่ดีต่องาน ส่วนจุดอ่อนที่ควรพัฒนาของบัณฑิตฯ เรียงตามลำดับดังนี้ 1) ขาดทักษะทางภาษาอังกฤษ 2) ขาดภาวะผู้นำ และ 3) บัณฑิตบางส่วนขาดการควบคุมอารมณ์ สะท้อนให้เห็นว่า การนำผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อหลักสูตร ในช่วงก่อน

ปี 2560 ในสถานการณ์ทางสังคมที่ใกล้เคียงกัน จะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ว่าด้านใดที่มีความเหมาะสม และควรปรับปรุง รวมถึงความพึงพอใจต่อบัณฑิตที่แสดงให้เห็นถึงจุดแข็งจุดอ่อน ส่งผลให้การออกแบบหลักสูตร ในวงรอบต่อไป สามารถนำไปพิจารณาและกำหนดเป็นสมรรถนะที่จำเป็นของบัณฑิตได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ความคาดหวังของสถานประกอบการต่อการออกแบบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา สารสนเทศศาสตร์และนวัตกรรมความรู้ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565 เพื่อศึกษาความคิดเห็นจากสถานประกอบการ ที่เกี่ยวข้อง 5 ประเด็น ได้แก่ แนวคิดการปรับปรุงหลักสูตรและความสอดคล้องกับสถานประกอบการ ความคาดหวังต่อบัณฑิตในอนาคต รายวิชาที่สามารถนำไปใช้ในสถานประกอบการได้จริง ตำแหน่งงานใน สถานประกอบการที่เหมาะสมกับบัณฑิต และสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ พฤติกรรม และทัศนคติ ที่เหมาะสม สำหรับสถานประกอบการ จากผลการศึกษาที่พบว่า แนวคิดการปรับปรุงหลักสูตรนี้มีความสอดคล้องกับบริบท ของสถานประกอบการอย่างยิ่ง บัณฑิตควรมีคุณสมบัติตามความรู้ความสามารถพื้นฐานทางวิชาชีพ (Hard Skill) และควรมีคุณสมบัติภายในที่ส่งเสริมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น (Soft Skill) ด้วย จะเป็นการ เพิ่มประสิทธิภาพให้ตัวบัณฑิตมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับสังคมในอนาคต จากการออกแบบรายวิชา ส่วนใหญ่ มีความครอบคลุมดี และมีความเหมาะสม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของสถานประกอบการ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ได้จริง มีตำแหน่งงานที่เหมาะสมและรองรับบัณฑิตสาขาวิชานี้ ทั้งตำแหน่งที่เป็นวิชาชีพเฉพาะ และตำแหน่งสนับสนุนวิชาชีพ ในภาครัฐและเอกชน โดยสถานประกอบการมีความคาดหวังต่อสมรรถนะ ของบัณฑิตทั้งด้านความรู้ ทักษะ พฤติกรรม และทัศนคติ ที่จะช่วยให้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากในปัจจุบันการผลิตบัณฑิตจะมุ่งเน้นการออกแบบหลักสูตรตามแนวทางการจัดการศึกษา ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้สู่สมรรถนะ (Outcome Based Education : OBE) ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย ราชภัฏนครราชสีมา ในการพลิกโฉมหลักสูตร (Reinventing) (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, สำนักส่งเสริม วิชาการและงานทะเบียน, 2564, น.1) มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เพียงพอ กับความต้องการของประเทศด้านดิจิทัล (Digital Content) ส่งเสริมสนับสนุนด้านการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ในชุมชนให้เข้มแข็ง จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพื้นที่ในการแบ่งปันหรือถ่ายทอด ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้นผลจากการศึกษาความคาดหวังของสถานประกอบการต่อการออกแบบหลักสูตรนี้ จึงมีแนวคิด การร่างหลักสูตรเพื่อให้บัณฑิตมีสมรรถนะที่เหมาะสมตามวิชาชีพ ดังแนวทางการออกแบบหลักสูตรของสหพันธ์ สมาคมห้องสมุดและสถาบันระหว่างประเทศ (The International Federation of Library Associations and Institutions : IFLA, 2021) ที่ได้ร่างกรอบสมรรถนะที่จำเป็น สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้นำไป ออกแบบหลักสูตรทางด้านนี้ โดยระบุว่า ผู้ปฏิบัติงานควรมี 8 ด้าน ได้แก่ FKAs1 สารสนเทศในบริบทสังคม (Information in Society) FKAs2 รากฐานของศาสตร์วิชาชีพ (Foundations of the LIS Profession) FKAs3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technologies) FKAs4 การวิจัยและนวัตกรรม (Research and Innovation) FKAs5 การจัดการวงจรชีวิตของสารสนเทศ

(Information Lifecycle Management) FKAs6 การจัดการสารสนเทศอย่างมืออาชีพ (Management for Information Professionals) FKAs7 ความต้องการสารสนเทศและผู้ใช้บริการ (Information Needs and User Services) และ FKAs8 วรรณกรรมและการเรียนรู้ (Literacies and Learning) ทำให้ได้ทราบว่าสถานประกอบการมีความคาดหวังอย่างไร อีกทั้งยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยที่เน้นให้มีการปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ทันสมัย และพัฒนาหลักสูตรใหม่ในรูปแบบสหวิทยาการ ที่ตอบสนองการพัฒนาท้องถิ่น และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ

อย่างไรก็ตามการออกแบบหลักสูตรตามความคาดหวังและการร่างกรอบสมรรถนะดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิลาวรรณ พรพิชิตพงศ์ (2560, น.151) เรื่อง การศึกษาความต้องการบัณฑิตสารสนเทศศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดทุกแห่งมีความต้องการบัณฑิตสารสนเทศศาสตร์โดยมีความต้องการบัณฑิตที่มีสมรรถนะในด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ด้านทักษะภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้าน ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านทักษะชีวิตและการทำงาน และด้านความรู้ พื้นฐานการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ และระดับสมรรถนะบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความสามารถแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล ความสามารถในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดี สะท้อนให้เห็นว่า แนวโน้มในการผลิตบัณฑิตในอนาคตจึงควรมุ่งพัฒนาบัณฑิตให้เกิดสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ พฤติกรรม และทัศนคติ ทั้งที่เป็นคุณสมบัติหลัก (Hard Skill) และคุณสมบัติเสริม (Soft Skill) ที่จำเป็นต่อทางวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 ด้านวิชาการ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการในการออกแบบหลักสูตรทางสารสนเทศศาสตร์ให้สอดคล้องตามความคาดหวังของสถานประกอบการในท้องถิ่น

1.2 ด้านนโยบาย สามารถนำไปเป็นแนวทางพิจารณาสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการร่วมกับการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการประเมินผลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการนำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และนวัตกรรมความรู้ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565 ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.2 ควรศึกษาสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ พฤติกรรม และทัศนคติ ที่มีของบัณฑิต ตามความคาดหวังของสถานประกอบการ

วารสารสารสนเทศปีที่ 20 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

บรรณานุกรม

- ชาย โพธิ์สิตา. (2554). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 6). อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล และสุภาพ นัฏราภรณ์. (2555). *การออกแบบการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, กองนโยบายและแผน. (2563). *ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (พ.ศ. 2562-2565) ฉบับปรับปรุงเดือนสิงหาคม 2563*. สืบค้น , 18 กันยายน 2563. <https://www.plannrru.org/wp-content/uploads/2020/09/y18sem63.pdf>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. (2564, 26 มีนาคม). ภาพความสำเร็จของการปรับปรุงหลักสูตร. ใน *การอบรม การออกแบบหลักสูตรตามแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้สู่สมรรถนะ (Outcome-Based Education)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- วิลาวัลย์ พรพิชพงศ์. (2560). การศึกษาความต้องการบัณฑิตสารสนเทศศาสตร์ในศตวรรษที่ 21. *ว.มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.36(5), 151-161.
- ศรีหทัย เวลล์ส. (2563). ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิตสาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพาที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557-2560. *ว.วิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*.28(2), 212-240.
- สายสุดา ปันตระกูล บุญญลักษณ์ ตำนานจิตร และบรรพต พิจิตรกำเนิด. (2562). การประเมินหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21. *ว.ปัญญาวิวัฒน์*.11(1), 221-233.
- สำนักงานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2562). *ยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) ฉบับปรับปรุง 11 ตุลาคม 2561*. สืบค้น 11 ตุลาคม 2565. https://www.aru.ac.th/rdi/images/pdf/Plan-rdi1_1.pdf
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). (ร่าง) *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13*. สืบค้น 11 ตุลาคม 2565. <https://www.nesdc.go.th/download/document/Yearend/2021/plan13.pdf>
- Aziz, S., Mahmood, M. & Rehman, Z. (2018). Implementation of CIPP model for quality evaluation at school level: A case study. *Journal of Education and Educational Development*.5(1), 189-206. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1180614.pdf>
- The International Federation of Library Associations and Institutions. (2021, February 3). *IFLA Guidelines for Professional Library and Information Science (LIS) Education Programmes*. <https://lisedu.files.wordpress.com/2021/02/lisepguidelines-consult-draft.pdf>

วารสารสารสนเทศปีที่ 20 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

Stufflebeam, D. L. (2003). The CIPP model for evaluation. In Stufflebeam, D. L. & Kellaghan, T. (Eds.), *The International Handbook of Educational Evaluation (Chapter2)* (pp.24-39). Kluwer Academic Publishers.